

VARFÖR VI TROTS ALLT SKA GE

1. INLEDNING

Inom moralfilosofin finns det en diskussion huruvida vi har en moralisk skyldighet att hjälpa avlägsna människor i nöd. Den australienske filosofen Peter Singer har i många år argumenterat för att vi har denna skyldighet och att det geografiska avståndet till våra medmänniskor inte är relevant. För att spetsa till det hela brukar Singer ställa upp ett hypotetiskt scenario där ett litet barn håller på att drunkna i en lerig sjö och du går förbi i en dyr fin kostym som skulle bli förstörd om du hoppar i för att rädda barnet. Självklart skulle de flesta i detta exempel hoppa i och rädda barnet, även om det skulle kosta oss tusentals kronor i förstörda kläder. När vi själva ställs inför samma dilemma, det vill säga att avstå från något som Singer anser är lyxkonsumtion för att rädda livet på ett barn som vi inte ser, men som skulle få livet räddat om vi skänker pengar till en seriös och välrenommerad biståndsorganisation, är inte svaret lika självklart för alla.

Garrett Cullity och Richard Miller är två filosofer som menar att Singers princip leder till en alltför krävande moral. Man kan också se att den strider mot vår moraliska intuition då det verkar som att vi rent intuitivt oftast väljer att hjälpa våra närmaste i första hand. För mig är det dock något i Singers argumentation som skaver på mitt samvete och som jag inte bara kan skaka av mig. Jag anser att han har en poäng i sin moraliska ståndpunkt. Det finns även en poäng i invändningarna, annars skulle nog fler leva efter Singers princip. Jag ska i denna uppsats analysera både Singers argument och några av invändningarna för att förtydliga kärnan i dessa och hitta en framkomlig väg i detta dilemma.

2. SINGERS ARGUMENTATION

Peter Singer har utifrån ett utilitaristiskt perspektiv hävdad att vi har en moralisk skyldighet att om vi kan ska vi rädda livet på andra människor, även om de är geografiskt långt borta och vi inte har någon som helst kontakt eller relation med dessa. Singer presenterade dessa argument

redan 1972 i artikeln "Famine, Affluence and Morality" och har sedan dess utvecklat argumentationen och försökt att göra den mer allmänt tillgänglig genom populärfilosofiska böcker, kampanjer och hemsidor, där de som köper hans argumentation på ett enkelt sätt ska kunna gå från tanke till handling.

Som utgångspunkt för sin argumentation redogör Singer för hur världen ser ut. 1972 använde han situationen i Östbengalen som exempel och i *Det liv du kan rädda* från 2009 tar han bland annat upp att 9,7 miljoner barn under fem års ålder dör årligen och att det är en moralisk fläck i en värld som är så rik som dagens värld. Han tar även upp att mycket har blivit bättre sedan 1970-talet och att det idag finns en annan medvetenhet, till exempel har Warren Buffett och Bill Gates skänkt ca 30 miljarder dollar var till olika former av välgörenhet. Syftet med Singers filosofi är inte att ge oss dåligt samvete, utan att minska den extrema fattigdomen och därmed rädda liv. Han menar att vi kan och bör skjuta på de gränser för givande och moraliska uppoffring som vi har satt upp för oss själva.¹

Ända sedan 1970-talet har Singer i sin argumentation utgått från en hypotetisk situation där man ställs inför dilemmat att rädda ett barn och därmed offra något av sin personliga, enligt Singer lyxkonsumtion, i exemplet i inledningen använder han märkeskläder och i andra exempel har han använt en värdefull bil. Eftersom det ligger i vår makt att rädda det drunknande barnet i den hypotetiska situationen är vi också skyldiga att göra detsamma för de närmare 10 miljoner barn som årligen dör på grund av fattigdom.

Premisserna som Singer ställer upp formulerar han på följande sätt:

Lidande och död p.g.a. brist på mat, bostad eller medicin är något ont.

Om det ligger i vår makt att förhindra att något ont ska hända, utan att vi behöver offra något som är moraliskt jämförbart, så är vi moraliskt skyldiga att förhindra det onda.²

När det gäller fallet med det drunknande barnet ställer nästan alla upp på premisserna, men inte när det kommer till att bekämpa den globala fattigdomen, trots att det enligt Singer egentligen borde bli samma slutsats, om man nu har ställt upp på dessa premisser. Hans poäng är egentligen att *om* vi gjorde det skulle världen förändras fundamentalt, eftersom hans princip inte tar hänsyn till närhet eller distans mellan

1. Singer 2009, s. 11–12.

2. Singer 1972, s. 231.

aktörerna. Principen tar inte heller hänsyn till om jag är den enda personen som kan agera eller om jag är en av flera miljoner som har den möjligheten. Singer menar att närhetsprincipen, att hjälpa dem som är nära oss, kanske var giltig en gång i tiden. När vi alla idag lever i den "globala byn" och är sammanflätade genom globaliseringen så finns det inte längre något giltigt skäl för geografisk diskriminering. I boken *Det liv du kan rädda* utvecklar Singer sitt resonemang och menar att bara sträcka sig till att hjälpa dem i närområdet eller den egna nationen är ett förlegat sätt att resonera i dagens globaliserade värld. Han tycker att vår vilja att faktiskt ge, när det händer stora katastrofer som tsunamin julen 2004, visar att människor idag inte längre bara tänker strikt nationalistiskt för sin solidaritet, utan den sträcker sig ut i världen. Idag kan vi hjälpa människor runt om i världen, dessutom har klyftan mellan rika och fattiga i världen vuxit, vilket är ett ytterligare argument varför vi enligt Singer ska engagera oss i fattigdomsbekämpning även om den är långt bort. Vi har idag i stort sett ingen som dör av svält eller enkla infektionssjukdomar i västvärlden, utan de som får mest hjälp för minst kostnad finns i länder långt bort från oss.³

Singer medger att det finns en psykologisk skillnad mellan fall där jag är den enda som kan göra något för att förhindra det onda att inträffa eller om jag är en av många, men det förändrar inte min moraliska skyldighet att faktiskt göra något. Singer visar här på den så kallade åskådareffekten där man genom olika psykologiska experiment har påvisat att vi är mycket mer benägna att hjälpa om andra gör det. I ett experiment har man låtit studenter sitta i ett rum och fylla i en enkät samtidigt ropar en person på hjälp från rummet intill. När då en person som är införstådd med experimentet reser sig upp för att hjälpa så reste sig 70 procent för att hjälpa till mot endast 7 procent om den införstådda personen inte reste sig. Med detta fall menar Singer att det goda exemplet är oerhört viktigt, även om det idag är relativt ovanligt att man ger bort mycket pengar till okända människor, så kommer väldigt många fler att göra det bara några börjar och går före.⁴

Man skulle kunna tänka sig att man här räknar ut var min moraliska skyldighet ligger, om alla i västvärlden gav fem dollar var till fattigdomsbekämpning skulle det räcka till att täcka de allra mest grundläggande behoven hos den fattigare delen av världen, alltså menar en del att det räcker att jag ger fem dollar sedan har jag uppfyllt min moraliska skyl-

3. Singer 2009, s. 69.

4. Ibid, s. 71

dighet. Detta tycker inte Singer är ett hållbart sätt att resonera eftersom om jag ger mer än fem dollar så kan jag förhindra mer lidande än om jag bara ger fem dollar. Alltså bör jag enligt Singers princip ge mer än fem dollar, frågan är bara hur mycket mer. I detta resonemang fortsätter Singer och menar att vi idag framhåller den som ger till välgörenhet som generös och den blir även tackad av den organisation som den ger till för dess generositet, men vi fördömer sällan den som inte ger något utan i stället väljer att skamlöst lägga sina pengar på det som Singer menar är lyxkonsumtion. Vi köper inte kläder för att hålla oss varma, utan för att vara väkladda. Singer vill här skärpa det moraliska medvetandet och menar att det faktiskt är *fel* att inte ge pengar till välgörenhet som faktiskt räddar liv.⁵

För att hjälpa oss att faktiskt börja ge så ger Singer oss en väldigt konkret modell på hur mycket vi bör ge, han anser att vi ska ge efter en liknande princip som ett progressivt skattesystem fungerar. Han ger sig i första hand på den rikaste tiondelen i USA och menar att alla som tjänar över 105 000 dollar per år kan ge 5 procent. De som sedan tjänar mer än 148 000 dollar kan ge 5 procent på den första delen och sedan 10 procent på det belopp som överstiger 148 000 dollar. Detta fortsätter sedan i en ökande skala och för de som Singer anser vara superrika och tjänar mer än 10 miljoner dollar gott kan bidra med 33 procent till fattigdomsbekämpning. Denna moderering av sin princip kom Singer fram till när han fick insikt i att många trots höga inkomster brottas med höga lån och att man i USA tvingas spara till sina barns utbildning.⁶

När det gäller vår vilja att ge är den enligt Singer ganska stor. I olika undersökningar har man angett att USA borde ge mellan 5 och 10 procent av sin BNI till bistånd, men att man samtidigt tror att USA ger cirka 20 procent.⁷ Den verkliga siffran är dock endast 0,18 procent av USA:s offentliga budget som går till bistånd. Detta visar på att vilja att ge finns, men att det finns både ett strukturellt och ett pedagogiskt problem när det kommer till det bistånd som förmedlas bilateralt.

3. CULLITYS ARGUMENTATION

Garrett Cullity försöker i en artikel från 2003 reda ut varför det känns olustigt för de flesta av oss att vi har det så pass bra som vi har, medan

5. Singer 1972, s. 235.

6. Singer 2009, s. 191.

7. *Ibid.*, s. 51.

en stor del av världens befolkning fortfarande lider av fattigdom. Cullity menar att om jag har räddat livet på en person, så måste jag även rädda livet på nästa person som behöver min hjälp. Om det då är samma sak att ge pengar till en livräddande välgörenhetsorganisation som att rädda livet på någon direkt, så måste jag fortsätta att ge pengar ända tills det innebär en allvarlig uppoffring för mig. Cullity ställer upp följande premisser för sitt resonemang som han kallar för den *svåra uppoffringen*.

Jag är skyldig att ge till välgörenhet så länge som det räddar liv så länge som:

Det finns liv kvar att rädda, eller

Ett fortsatt givande skulle skada mig själv på ett sådant allvarligt sätt att det ger mig rätt att avsluta givandet.⁸

Detta är enligt Cullity att begära väldigt mycket av mig även om det kräver en relativt liten uppoffring att rädda ett liv så innebär principen att jag måste fortsätta. Att fullfölja den *svåra uppoffringen* gör allt personligt självförverkligande moraliskt förkastligt, till exempel skulle vi få ge upp allt socialt liv som innebär kostnader av olika slag; om jag väljer att gå på bio med en vän för hundra kronor så hade den hundralappen kunnat rädda livet på en annan människa i form av en vaccination, därför bör jag avstå från biobesöket. Följaktligen skulle den *svåra uppoffringen* leda till att vi skulle vara tvungna att leva fullständigt altruistiska liv. Cullitys huvudinvändning mot den *svåra uppoffringen* är att de människor som jag hjälper, inte nödvändigtvis själva kommer leva efter denna princip. Att jag då genom mitt sätt att leva bidrar till att människor kommer leva efter en moralisk princip som jag anser vara felaktig sätter mig i ett dilemma och därför måste den *svåra uppoffringen* överges som princip.⁹

Även om Cullity förkastar den *svåra uppoffringen* som princip menar han ändå att vi har viss moralisk skyldighet att hjälpa människor i svår nöd om det för oss innebär en mindre uppoffring. Alternativet är vad han kallar för en "aggregative approach", det vi bör fråga oss enligt denna princip är inte vad storleken bör vara på det som jag bör offra för andra för att rädda varje enskild person, utan vad storleken bör vara på den totala summan som mitt bidrag utgör en del av. För att svara på hur stor denna summa ska vara vill inte Cullity gå bortom någon "common

8. Cullity 2003, s. 3.

9. Ibid., s. 13.

sense” gräns, utan menar att små penningmässiga uppoffringar kan man begära av oss. Denna summa bör ligga på en nivå så att vi kollektivt tillsammans kan hjälpa många lidande.¹⁰

4. MILLERS ARGUMENTATION

Richard Miller har i artikeln ”Beneficence, Duty and Distance” tagit sig an frågan om vår skyldighet att hjälpa fattiga som befinner sig i stor nöd. Millers tolkning av Singers argument är att om jag väljer att köpa en dyr designtröja för 50 dollar i stället för att köpa en billig för 23 dollar och skänka 27 till exempelvis en UNICEF-kampanj så har jag gjort fel. Men detta sätt att resonera är enligt Miller en feltolkning av människors ordinära moral.¹¹ Då Miller anser att Singers princip är alltför radikal förespråkar han i stället en sympatiprincip som han formulerar på följande sätt:

De flesta personer har en grundläggande villighet att svara på olika former av nöd och det borde vara ett tillräckligt krav, ett givande som innebär en ännu större delaktighet än denna grundläggande villighet riskerar att försämra givarens liv om man dessutom ska fullfölja allt ytterligare ansvar. Därmed är det inte nödvändigt att vara mer krävande utöver denna grundläggande villighet.¹²

Miller anser att en fördel med sympatiprincipen är att den inte tar hänsyn till var du lägger ditt engagemang för de behov som finns i världen. I och med att du ”svarar på olika former av nöd” spelar det inte någon roll om det är för att bekämpa cancer eller om det är för att bekämpa svält, båda sakerna är behov i världen som behöver tillfredsställas och du får då en möjlighet att ge till det som just du själv brinner för. Vidare så ger sympatiprincipen en mer moderat form av skyldighet, där Singer mer fokuserar på vilken uppoffring vi kan göra så blir sympatiprincipen att bidra till välgörenhet obligatorisk bara om det inte allvarligt försämrar våra liv och det är upp till oss själva att avgöra vad det är som allvarligt försämrar våra liv. Miller sträcker sig ganska långt i vad vi har för rätt att lägga pengar på då han menar att till exempel äta på lyxrestauranger och ha en fin musikanläggning är förenligt med sympatiprincipen om jag har att avnjuta sådana saker som ett viktigt

10. Cullity, s. 18–19.

11. Miller 2004, s. 358.

12. Ibid., s. 359.

och prioriterat mål i mitt liv. Miller menar att ingen fattig i västvärlden egentligen skulle lida av sin fattigdom om man har som mål i livet att leva som en tiggarmunk, men eftersom de flesta har andra mål än det i livet så lider man av fattigdom i västvärlden, även om den inte är livshotande. På ett liknande sätt kan man säga att personer som har mål i livet som endast kan uppfyllas med ett extravagant levnadssätt kommer lida om man inte får möjlighet att förverkliga det. Miller försöker med sin sympatiprincip hitta en slags medelväg som tillåter en hel del konsumtion som inte är altruistisk men samtidigt ger en hel del utrymme att bidra till de som har det sämre ställt som faktiskt är en del av vårt ansvar.¹³

Genom att ha en mer moderat hållning till givandet än Singer menar Miller att man framförallt triggar människors medvetande om att man borde bidra mer till olika hjälpprojekt. En tanke föds hos människor som innebär något i stil med ”jag borde göra mer, men frestelser och oro över vad jag själv kommer behöva pengar till gör det svårt att hålla fokus på mitt givande. Men trots min inre kamp och oro så väljer jag ändå att ge lite och det gör en stor skillnad för många människor”.¹⁴

För att vidare rättfärdiga sin sympatiprincip så menar Miller att vi måste skilja på respekt och omsorg. Bara för att jag väljer att lägga mina pengar på dyra saker innebär inte det att jag saknar respekt för andra svältande människor, bara att jag har mer omsorg om mina intressen som råkar vara dyra. En jämlik respekt leder inte automatiskt till en jämlik omsorg. Utan det är ett värdefullt och speciellt förhållande till någon annan som gör att jag känner speciell omsorg för denna person.¹⁵

Men hur går det då med det drucknande barnet och de konsekvenser som Singers argument leder fram till i hans berömda exempel? Här menar Miller att även om man inte har någon särskild omsorg för det drucknande barnet innan man gick förbi dammen så lär man få det i den uppkomna situationen utifrån tre omständigheter. För det första, om man har en jämlik respekt för andra människor så kommer man i den givna situationen handla impulsivt för att bistå barnet i dammen. För det andra, genom att i första hand agera i situationer som ligger oss nära så lindrar vi i allmänhet nöd och det för oss framåt eftersom sympatiprincipen rör oss alla. För det tredje,

13. Ibid., s. 361–62.

14. Miller, s. 364.

15. Ibid., s. 367.

genom att hjälpa de som är oss nära kan vi också räkna med en större sannolikhet för att andra som finns i vår sociala kontext kommer att hjälpa oss i utsatta situationer.¹⁶

5. DISKUSSION OCH SLUTSATS

När det gäller premisserna i Singers argumentation så måste den första anses hållbar om man accepterar att lidande är något objektivt ont. När det gäller den andra premissen så är det där som den stora svårigheten ligger. Singer visar förtjänstfullt att vi är moraliskt skyldiga att agera, allt annat vore moraliskt oacceptabelt. När det gäller fallet med det drunknande barnet är det få som säger emot, men när det gäller det svältande eller sjuka barnet på andra sidan jordklotet möter slutsatsen motstånd. Även om vi enligt Singer är moraliskt skyldiga att hjälpa så gör vi inte alltid det och det är det som är huvudfrågan kring Singers argumentation, inte om vi ska hjälpa eller inte utan hur mycket vi ska hjälpa. Singer menar att vi ska göra det så mycket tills vi behöver offra något som är moraliskt jämförbart. Ska man göra en bokstavlig tolkning av hans princip så innebär det att vi ska ge tills vi riskerar någon annans liv än det som vi vill rädda och det låter väldigt altruistiskt. Inte ens Singer menar att vi bör gå så långt, utan hans syfte verkar vara att föra den etiska diskussionen i en mer utilitaristisk riktning och höja den moraliska plikten hos rika västerlänningar. Singers huvudpoäng ligger i att gå från att det är bra eller önskvärt att ge till fattigdomsbekämpning till att det är *fel* att *inte* ge. Problemet i hans resonemang ligger i att det inte stämmer överens med hur de flesta av oss agerar, men det är inget argument för att han har fel. Tidigare i historien har vi ansett att det var moraliskt rimligt att behandla slavar eller kvinnor på sätt där de var mindre värda, medan vi idag anser att det är moraliskt förkastligt att behandla någon på ett annorlunda sätt bara på grund av kön.

Cullity kommer med en rimlig invändning till Singers moraliska princip där han pekar på att hur mycket jag än anstränger mig kommer ändå problemen med fattigdom i stort sett vara oförändrade i global skala. Han pekar på just svårigheten i Singers andra princip att jag måste fortsätta hjälpa tills jag själv riskerar att råka väldigt illa ut om jag ska leva efter Singers princip. Cullity försöker här hitta en kom-

16. Ibid., s. 376.

promiss och peka på att vi har skyldighet att hjälpa människor i nöd, han säger dock inte om hur långt denna skyldighet sträcker sig utan bara att det som en del av det kollektiva ska leda till att många kan bli hjälpta. Problemet med hans argument är dock att det gör det väldigt lätt att glida undan sitt moraliska ansvar som Cullity menar att vi har. Men om vi nu har ett moraliskt ansvar måste vi också kunna ange hur stort detta ansvar bör vara. Cullity har dock en viktig poäng i att uppoffra våra sociala relationer, som ibland faktiskt kostar pengar, är ett för stort pris att betala för att hjälpa nödställda. Visst kan det verka cyniskt att mitt biobesök med en vän skulle vara viktigare än livet för ett barn långt borta men vi handlar trots allt oftast på detta sätt. Man måste nog fråga sig vad det egentligen är värt att rädda liv om det bara är till ett liv som innebär ständiga uppoffringar för att rädda andra liv. Det riskerar att bli ganska glädjelösa liv där livets enkla glädjemen glöms bort. Det finns även en risk att vi skulle bli allt för dogmatiska och dömande mot de som inte når upp till de höga moraliska principer som vi sätter upp.

Det finns en stor förtjänst med Millers sympatiprincip nämligen att den inte lägger någon värdering i vad vi ger till så länge som vi ger till någon form av behov i världen. På detta sätt så förenar Miller uppoffringen med att det ger mig något tillbaka. Jag får självklart ut något av att ge till det som jag själv brinner för. Däremot blir hans sympatiprincip alltför långtgående; det är så lätt för oss att säga att jag måste ha dyra märkeskläder för att leva ett fullgott liv som jag är tillfreds med. Ännu mer problematisk blir Millers diskussion när han skiljer på respekt och omsorg. Hans sätt att så strikt skilja på respekt och omsorg vattnar ur begreppet respekt för mycket. Hur kan man påstå sig ha respekt för något om man inte samtidigt visar det ett visst mått av omsorg? Millers argument för att man får omsorg för det drucknande barnet i och med att situationen uppstår är också ett argument för att hjälpa ett barn långt borta. När vi får kunskap om barnets utsatthet och vår egen möjlighet att enkelt hjälpa barnet så väcks vår omsorg. Sen kan man möjligen se att vår omsorg mätas när vi bidragit, det är svårt att vara uthållig i omsorgen så att givandet inte bara blir tillfälligt när vi drabbas av till exempel ett inslag i en välgörenhetsgala.

Utifrån dessa reflektioner skulle jag vilja revidera och vidareutveckla Singers premisser enligt följande:

- Premiss 1: Lidande och död på grund av brist på mat, bostad eller medicin är något ont.
- Premiss 2: Om det ligger i vår makt att *lindra* det onda som händer, utan att vi behöver offra något som är moraliskt jämförbart, så är vi moraliskt skyldiga att *lindra* det onda.
- Premiss 3: Förutom grundläggande fysiska behov har vi människor sociala behov och bekräftelsebehov utifrån den kontext som vi lever i.
- Premiss 4: Ett alltför stort ekonomiskt uppoffrande leder till att vi får svårt att tillfredsställa dessa behov.
- Premiss 5: För att på allvar kunna lindra lidandet i världen ska vi ge rikligt och regelbundet av vårt välstånd.

Slutsats: Vi är moraliskt skyldiga att ge rikligt och regelbundet av vårt välstånd, utan att för den skull göra allvarligt avkall på våra fysiska, sociala eller självbekräftelsebehov.

Genom att utveckla Singers grundläggande premisser på detta sätt vill jag kombinera skärpan och utmaningen i Singers grundantagande samtidigt som jag tar hänsyn till delar av Miller och Cullitys kritik och invändningar. Genom att i de två första premisserna byta ut "*förhindra*" mot "*lindra*", så faller Cullitys argumentation kring "*den svåra uppoffringen*". Jag behöver inte längre ge tills det inte finns några liv kvar att rädda eller tills jag själv blir allvarligt drabbad, jag kan nöja mig med att lindra det onda. Visserligen blir det mer diffust och inte lika utmanande som Singers grundpremiss, oavsett om jag ger en krona eller om jag ger en miljard så lindrar jag lidandet i världen. Det säger inte heller något om hur stor uppoffring jag gör, oavsett om jag ger en procent eller nittionio procent av min inkomst, så lindrar jag lidandet i världen. Av denna anledning behövs det, i och med att de två första premisserna lindras, en komplettering av ytterligare premisser för att behålla utmaningen i Singers argumentation. Den tredje premissen tar hänsyn till de behov som vi människor faktiskt har, både för oss själva och för andra som står oss nära; både Miller och Cullity tar upp detta i sina texter och de har en poäng i att vi faktiskt har sådana behov och dessa behöver tas på allvar. Enligt Abraham Maslows klassiska behovstrappa har vi utöver de fysiska behoven även sociala och självbekräftelsebehov och det är denna psykologiska aspekt som Singer missar i sin strävan att

hålla sina premisser enkla och utmanande. Men även Maslow missar en sak när han förenklar det i form av en trappa nämligen att det behöver inte alltid bygga på varandra. Till exempel är det förmodligen få som tar självmord på grund av svält, alltså ett grundläggande fysiskt behov, men många som tar självmord gör det för att vissa sociala behov inte är tillfredsställda. Därför måste dessa behov tas på allvar innan man kan kräva att vi ska ge alltför stor del av vår inkomst till andra, för oss okända människor, därav premiss fyra.

Samtidigt vill jag ta Singers utmaning och den känsla av dåligt samvete som jag upplever när jag läser honom på allvar. I sin bok har han själv utvecklat en givandemodell där olika inkomstgrupper förväntas ge olika procentsatser av sina inkomster. Det är denna modell jag försöker sammanfatta i den femte premisen. Jag kan inte komma undan med att jag har dyra intressen och att dessa måste tillfredsställas, utan jag har en skyldighet att avhjälpa nöd i större utsträckning än vad som sker idag. Den femte premisen tar denna utmaning på allvar och jag tycker också att det är av vikt att givandet ska vara både rikligt och regelbundet så att det inte bara blir känslostyrt för jag kommer inte alltid känna för att ge även om jag vet att jag borde göra det. Den femte premisen tar också itu med de delar som gör att jag tycker man kommer alltför lätt undan med Millers och Cullitys resonemang, den tar respekten för andra människor på allvar och försvinner inte iväg i det som jag anser vara ett fejt resonemang av Miller när han gör alltför stor åtskillnad mellan respekt och omsorg. En annan förtjänst med de premisser som jag har formulerat är att premiss tre och fem balanserar varandra, man riskerar varken att hamna i den dogmatiska asketens dike eller i den hedonistiska egoistens dito. Mina premisser ger också utrymme för tolkning och ett stort friutrymme till vad man vill stödja med sina resurser, men det tror jag att moraliskt tänkande människor är fullt kapabla att göra något gott utav.

LITTERATUR

- Cullity, Garrett. 2003. "Asking too much". *The Monist* 86, nr 3, s. 402–18.
- Miller, Richard. 2004. "Beneficence, Duty, and Distance". *Philosophy and Public Affairs* 32, nr 4, s. 357–83.
- Singer, Peter. 1972. "Famine, Affluence, and Morality". *Philosophy and Public Affairs* 1, nr 3, s. 229–43.
- . 2009. *Det liv du kan rädda: Agera nu och stoppa fattigdomen*. Övers. Margareta Eklöf. Stockholm: Fri Tanke förlag.